

»MODEL TRNOVITICA« — OBLIK RACIONALNE SVINJOGOJSKE PROIZVODNJE

U dosadašnjem načinu proizvodnje svinja na individualnom sektoru u kooperativnoj proizvodnji uglavnom su zastupljeni modeli koji po svojim osnovnim tehnološkim i drugim osobinama karakteriziraju sam razvoj kooperativne proizvodnje zavisno od mogućnosti i uvjeta za određeno područje.

Tražeci rješenje za veću proizvodnju svinjskog mesa OPZ Velika Trnovitica i Stočarski selekcijski centar iz Zagreba došli su do zajedničkog modela za izgradnju vlastitih proizvodnih kapaciteta za tov svinja, gdje je primijenjena tehnologija ishrane na bazi siliranog visokokvalitetnog zrna kukuruza, proizvedenog na vlastitim površinama.

Polazeći od postojećeg stanja u stočarskoj proizvodnji i procjeni potencijala s obzirom na kvalitativne i kvantitativne promjene koje su karakterizirale razvoj svinjogojske proizvodnje, a u želji da se ostvari dugoročna i ekonomski interesantna proizvodnja u sklopu OPZ Trnovitica u izradi samog modela također se vodilo računa o okrupljivanju kapaciteta proizvodnje, udruživanju sredstava i rada udruženih zadržugara, o potrebi za permanentno osiguranjem kvalitetnog rasplodnog materijala, primjeni suvremene tehnologije proizvodnje, osiguranja većeg dijela vlastite krmna baze (kao preduvjeta racionalne proizvodnje) te osiguranju kontinuiranog plasmana tovljenika i rasplodnog materijala.

Osnovne karakteristike visoke proizvodnje

Specifičnost modela sastoji se u potpunom zaokruživanju svinjogojske proizvodnje prema planu zadruga, a to znači od proizvodnje prasadi, proizvodnje tovljenika, rasplodnog materijala za remont vlastite proizvodnje i za potrebe zadruga u kooperaciji na individualnom sektoru, što inače nije karakteristično za društveno organiziranu proizvodnju na jednom mjestu. Orijentacija na vlastitu proizvodnju rasplodnog materijala prema određenim uzgojno selekcijskim metodama u okviru izgrađenog reproduktivnog centra od izuzetnog je značenja, jer omogućuje kontinuirani remont kvalitetnim ženkim rasplodnim materijalom vlastitog rasplodnog stada i krmača za merkantilnu proizvodnju namijenjenu za daljnji tov u kooperaciji.

Pored planirane proizvodnje od 225 rasplodnih nazimica, godišnje bi se proizvela znatna količina prasadi za tov, što je u skladu sa uzgojno selekcijskim programima razvoja svinjogojstva u SRH.

Prema uzgojnom programu reprocentra u Trnovitici koji bazira na križanjima čistih pasmina radi postizanja heterotičnih efekata u reproduktivnim

karakteristikama, farma (reprocentar) u čistoj krvi uzgaja švedskog landrasa — prema usvojenim selekcijskim metodama s time da svake godine proizvede određeni broj nazimica za održavanje stada u čistoj krvi. Za tu potrebu će se nabavljati svake druge godine po jedan testirani nerast švedskog landrasa odličnih svojstava iz poznatog svinjogojstva.

Ostale krmače osjemenjuju se nerastovima velikog jorkšira kako bi se proizvele križane nazimice za test, potrebne za remontiranje stada proizvodnih krmača u objektu za merkantilnu proizvodnju prasadi (farma 250 krmača), koji se nadovezuje svojom proizvodnjom na reprocentar.

Kako je rečeno farma kapaciteta 250 krmača koja se i građevinski nalazi u sklopu reprocentra, ima merkantilni karakter, što znači da je namijenjena za proizvodnju prasadi za daljnji tov na individualnom sektoru u okviru zadružne kooperativne proizvodnje.

Po svojim sadržajima, tj. odjelima za suprasne krmače, prasilištima, pristilištima i uzgajalištima, predstavlja moderno rješenje proizvodnja prasadi kojeg karakteriziraju racionalni postupci u provođenju cjelokupne tehnologije, od načina držanja prasadi i krmača na perforiranim ležištima, od rješenja izđubriivanja sa korištenjem bioplina kao izvora energije potrebnog za dodatno zagrijavanje, do tehnologije ishrane uz primjenu visoko vlažnog (siliranog) kukuruza u prehrani krmača i druge prasadi.

Osim navedenih osobina koje uslovljavaju visoku produktivnost u proizvodnji prasadi, objekat za proizvodnju prasadi i sa ekonomskog stanovišta predstavlja interesantno rješenje, gdje investicija po krmači nije prelazila 60 tisuća dinara (izgrađeno u jesen 1980. godine), što također utječe na visoki prosječni dohodak na 5 uposlenih radnika.

Stručno vođenje proizvodnje u objektima reprocentra i objektu (farma) za proizvodnju prasadi također ima direktnog utjecaja i na drugi dio reproduktivne proizvodnje prasadi potrebne za daljnji tov koja se odvija u reproduktivnim jedinicama na bazi proizvodnog stada od 30 krmača na individualnom sektoru u kooperaciji. U tim objektima također su inkorporirana sva potrebna tehnološka rješenja, kao i na spomenutim društvenim gospodarstvima (farmama) za proizvodnju prasadi.

Na reproduktivni dio proizvodnje u okviru »Modela Trnovitica« nadovezuje se merkantilna proizvodnja u tovilištima turnusnog kapaciteta 200 — 300 komada tovljenika, da bi se da taj način postiglo potpuno zaokružene proizvodnje 10.000 komada tovljenika.

Osim građevinsko-tehničkih rješenja, smještaja životinja, izđubriivanja sistemom zatvorenih laguna i korištenje gnojevke za fertilizaciju zemljišta, itd., te turnusnog korištenja po fazama proizvodnje ishrana sa siliranim kukuruzom predstavlja osnovu racionalne proizvodnje.

U osnovi cjelokupni »model Trnovitica« bazira na proizvodnji vlastitog kukuruza kao preduvjeta ekonomski opravdane i interesantne proizvodnje.

U cijelosti uzevši, prema osnovnom konceptu proizvodnje »Model Trnovitica« predstavlja interpolaciju gdje se putem spomenutih kapaciteta za

produkciju prasadi i rasplodnog podmlatka povezuje robna proizvodnja udruženih proizvođača sa zajedničkom proizvodnjom, čineći je na taj način ekonomski i društveno potpuno opravdanom.

Osim toga, organiziranje svinjogojске proizvodnje po opisanom modelu ima ogromnu prednost i sa društvenog stanovišta radi manjeg angažiranja društvenih sredstava potrebnih za investicionu izgradnju objekta, kao rezultat angažiranja sredstava udruženih poljoprivrednika u izgradnji vlastitih kapaciteta za proizvodnju prasadi i tova.

Na koncu »Model Trnovitica« kao oblik racionalne svinjogojске proizvodnje, osim ekonomske opravdanosti primjer je i mogućnosti udruživanja poljoprivrednika radi zajedničke nabave opreme i mehanizacije, međusobnog ispomaganja u procesima proizvodnje, zbog čega se može preporučiti i radi efikasnije proizvodnje svinjskog mesa.